

Sa posiziunar sco chantun da perscrutaziun

Cussegl grond ha approvà la lescha correspondententa

■ (anr/fa) Las scolas autas ed ils instituts da perscrutaziun èn a l'avis dal parlament d'avantatg per il Grischun. Cun 111 cunter 0 vuschs han els approvà la lescha chantunala correspondententa.

Senza cuntravusch ha decis il cussegl grond mardi saira a chaschun da la debatta d'entrada da tractar la Lescha chantunala davart las scolas autas e la perscrutaziun en il Grischun. Duri Bezzola (pld, Engiadin'Ota), per quest affar il president da la Cumissiun per furmaziun e cultura dal parlament, ha numnà las finamiras da la lescha: «Ella vul stgaffir la basa legala per ch'il chantun possia promover e confinar las numerosas instituziuns da perscrutaziun e las scolas autas en chantun.» Quai è tenor el necessari per ch'il chantun possia sa posiziunar en temps che la furmaziun en Svizra sa midia «sco chantun che posseda ina gronda purschida da scolaziun sin il stgalim superiuor». En connex cun la perscrutaziun ha'l ditg che bundant 500 persunas prestian en Grischun lavur scientifica cun in budget annual da 90 milliuns francs. «Var 5000 persunas prendan part mintg'onn a dietas scientificas e var 120 doctorands perscruteschan en Grischun», ha el ditg, «perquai dovra il chantun questa lescha, la quala dat al Grischun la pussaivladad da mantegnair l'effect economic positiv.»

Sustegn da tut las partidas

Sandra Locher Benguerel (ps, Cuira) ha ditg che la lescha gidia a rinforzar l'attractivitat dal Grischun sco lieu per perscrutar ed era per sa scolar. «Sch'il Grischun vul mantegnair sias scolas autas, la Scola auta pedagogica (SAP) e la Hochschule für Technik und Wirtschaft (HTW) a Cuira e las instituziuns da perscrutaziun en il chantun, alura dovri questa lescha», ha ditg Vitus Dermont (pcd, Glion). Da quel avis eran era Elisabeth Mani-Heldstab (pbd, Tavau), Annemarie Perl (pld, Engiadin'Ota) e Hans Geisseler (pcd, Tschintg Vitgs). Jan Koch (pps, Tschintg Vitgs) ha ditg che la pps sustegna la lescha, «ella è da grond'impurtanza per l'economia grischuna». Er auters deputads da tut las partidas dal cussegl grond han demussà lur sustegn per la lescha.

«In signal per l'impurtanza da la scienza»

Cussegliegr guvernativ Martin Jäger ha

Ina da las scolas autas en Grischun è la Scol'auta pedagogica a Cuira.

FOTO J. DIENER

ditg che la regenza haja plaschair da quest sustegn: «Era sche las ordinaziuns davart la SAP e la HTW èn integradas en ella è la lescha proponida da la regenza ina lescha concisa.» La perscrutaziun è tenor el vinavant in «factur creschent» en Grischun ed uschia impurtant per l'economia chantunala. Mesemna ha tractà il cussegl grond la lescha en detagl. Quella ha pudì vegnir concludida da maniera speditiva: Cun 111 cunter 0 vuschs e 2 abstenziuns da la vusch ha acceptà il parlament grischun la Lescha chantunala davart las scolas autas e la perscrutaziun. «Grazia a questa lescha posseda il chantun Grischun uss la basa per promover anc meglier las scolas autas e la perscrutaziun», s'ha legrà il president ad interim da la cumissiun pre-deliberanta Duri Bezzola, «igl è in cler signal per l'impurtanza da la perscrutaziun en Grischun.»

Instituts a Cuira, Landquart, Tavau e Zernez

La tradiziun da la lavur scientifica è gia veglia en Grischun: Da l'onn 1904 è vegnì fundà a Cuira l'Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun ed in onn pli tard a Tavau l'Institut svizzer per la perscrutaziun d'allergia ed asma (SIAA). Er a Tavau exista dapi il 1907 in Observatorium meteorologic-fiscal e dapi il 1971 il World Radiation Center. Da l'onn 1914 è vegnì fundà a Zernez il Parc Naziunal Svizzer, dapi quella giada vegn perscrutada en quel la natira cun plantas ed animals. Dapi l'onn 1936 exista a Tavau l'Institut per la perscrutaziun da naiv e lavinas SLF, dapi il 1959 l'Institut AO per

chemia experimental e dapi il 1989 er a Tavau la Fundaziun per chirurgia gastroenterologica. Dal 1990 è vegnì fundà a Cuira l'Institut per perscrutaziun culturala dal Grischun e dal 2008 a Landquart l'Institut CSEM Division che s'occupa da la nano-medicina. A Tavau han ins fundà era quel onn il Global Risk Forum Davos e da l'onn 2009 l'Institut numnà Christine Kühne-Center for Allergy Research and Education. Las scolas autas en Grischun èn la Scol'auta pedagogica e la Hochschule für Technik und Wirtschaft HTW, omaduas a Cuira.